

Sbírka soudních rozhodnutí

STANOVISKO GENERÁLNÍHO ADVOKÁTA
MACIEJE SZPUNARA
přednesené dne 9. března 2023¹

Věc C-680/21

UL,
SA Royal Antwerp Football Club
proti
Union royale belge des sociétés de football association ASBL,
za účasti:
Union des associations européennes de football (UEFA)

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofonní soud prvního stupně v Bruselu, Belgie)]

„Řízení o předběžné otázce – Článek 45 SFEU – Volný pohyb pracovníků – Článek 165 SFEU – Sport – Nařízení UEFA a přidružených národních fotbalových federací – Domácí hráči“

I. Úvod

1. Tato žádost o rozhodnutí o předběžné otázce, která se týká výkladu článků 45 a 101 SFEU, byla předložena v rámci sporu mezi UL, fotbalovým hráčem, a Royal Antwerp Football Club (dále jen „Royal Antverpy“) na jedné straně a Union royale belge des sociétés de football association ASBL (Královské belgické fotbalové sdružení, Belgie, dále jen „URBSFA“) a Union des associations européennes de football (Unie evropských fotbalových asociací, dále jen „UEFA“) na druhé straně, jehož předmětem je zrušení rozhodčího nálezu, kterým byla zamítnuta žaloba na neplatnost a náhradu škody podaná UL a Royal Antverpy proti souboru pravidel vydaných URBSFA, UEFA a dalšími národními fotbalovými sdruženími, které jsou členy UEFA.

2. V souladu s žádostí Soudního dvora se toto stanovisko omezuje na aspekt věci týkající se volného pohybu pracovníků podle článku 45 SFEU. Dotčená pravidla se týkají takzvaných „domácích hráčů“ (dále jen „DH“), tedy hráčů, kteří jsou připravováni v klubu nebo v národním fotbalovém sdružení, ke kterému tento klub patří. V podstatě se jedná o otázku, zda povinný zápis určitého počtu DH na příslušném seznamu představuje neodůvodněné omezení volného pohybu pracovníků podle článku 45 SFEU.

¹ – Původní jazyk: angličtina.

3. V tomto stanovisku budu hájit názor, že sporná ustanovení jsou vyloučena článkem 45 SFEU (pouze), pokud se vztahují na hráče, kteří nepocházejí z dotčeného konkrétního klubu. Nikdo si nepřeje nudný fotbal², a proto lze podle mého názoru připustit určitá omezení uvedeného základního ustanovení.

II. Skutkový stav, řízení a předběžné otázky

A. Účastníci řízení

4. UL je fotbalista narozený v roce 1986, který má státní příslušnost třetí země, jakož i belgickou státní příslušnost. Již řadu let je profesně činný v Belgii. Několik let hrál za Royal Antverpy, profesionální fotbalový klub se sídlem v Belgii, a nyní hraje za jiný profesionální fotbalový klub v Belgii.

5. UEFA je sdružení podle švýcarského práva, které má sídlo v Nyonu (Švýcarsko). Byla založena v roce 1954 s cílem řešit mimo jiné všechny záležitosti týkající se fotbalu, dohlížet a kontrolovat rozvoj fotbalu ve všech jeho formách a připravovat a organizovat mezinárodní fotbalové soutěže a turnaje na evropské úrovni. Jejimi členy je 55 národních fotbalových sdružení, mající za své členy profesionální fotbalové kluby. Jejím nejvyšším orgánem je Kongres, který sdružuje všechny své členy. Jejím výkonným orgánem je Výkonný výbor, jehož členové jsou voleni Kongresem, European Leagues (sdružení Evropských lig, dále jen „EL“), které je samo o sobě sdružením se sídlem ve Švýcarsku a zastupuje 37 národních lig z 30 různých států, a Association européenne des clubs (Evropská asociace klubů, dále jen „ECA“), což je orgán zastupující fotbalové kluby.

6. URBSFA je neziskové sdružení podle belgického práva uznané Fédération Internationale de football association (Mezinárodní fotbalová federace, dále jen „FIFA“), dále UEFA, jejímž je členem, a Comité Olympique et Interfédéral Belge (Belgický olympijský a mezifederální výbor, dále jen „COIB“). Jeho cílem je zajišťovat sportovní a administrativní organizaci profesionálního a amatérského fotbalu v Belgii, jakož i jeho podporu.

B. Sporná ustanovení

1. UEFA

7. Dne 2. února 2005 přijal Výkonný výbor UEFA pravidla, jež ukládala profesionálním fotbalovým klubům účastnícím se klubových soutěží UEFA povinnost zapsat na seznam ohraničující velikost týmu maximální počet 25 hráčů, mezi nimiž musel být určitý minimální počet DH. Takové hráče definuje UEFA jako hráče, kteří byli ve věku 15 až 21 let po dobu nejméně tří let připravováni svým klubem nebo jiným klubem téhož národního sdružení, a to bez ohledu na jejich státní příslušnost. Tzv. „pravidlo domácích hráčů“ bylo dne 21. dubna 2005 na kongresu v Tallinnu přijato 52 členskými sdruženími UEFA včetně URBSFA. Nařízení UEFA stanoví, že počínaje sezónou 2008/2009 jsou kluby účastníci se některé z jejich soutěží povinny zapsat do seznamu čítajícího maximálně 25 hráčů nejméně 8 domácích hráčů. Z těchto osmi hráčů museli být alespoň čtyři hráči připravováni dotčeným klubem.

² – Ačkoliv zarytí nadšenci jako Nick Hornby v jeho románu z roku 1992 s názvem *Fotbalová horečka* mohou tvrdit, že „stěžovat si na nudný fotbal je trochu jako stěžovat si na smutný konec krále Leara: nějak se míjí účinkem“, české vydání BB Art 2001; anglické vydání *Fever Pitch*, Penguin Books 2000, s. 127.

2. URBSFA

8. Příslušná pravidla federálních nařízení URBSFA stanoví, že fotbalové kluby účastníci se profesionálních fotbalových divizí 1A a 1B musí předložit *seznamy* obsahující nejvýše 25 hráčů, z nichž nejméně 8 musí být připravováno belgickými kluby (tím se rozumí hráči, kteří byli registrováni v některém belgickém klubu alespoň tři celé sezóny před dovršením 23 let věku). Navíc alespoň tři z těchto osmi hráčů museli být před dovršením 21 let věku registrováni v některém belgickém klubu nejméně během tří sezón³.

9. Pokud jde o *zápasové soupisky*, kluby musí navíc využívat hráče uvedené na výše uvedených seznamech a musí do nich zapsat nejméně šest hráčů, kteří byli registrováni v některém z klubů po dobu nejméně tří celých sezón před dovršením 23 let věku, z toho dva před dovršením 21 let věku⁴.

10. V obou případech platí, že pokud nejsou dosaženy minimální počty, nemohou být takoví hráči nahrazeni hráči, jež nesplňují příslušné podmínky.

C. Spor v původním řízení

11. Dne 13. února 2020 podal UL žalobu ke Cour belge d'arbitrage pour le sport (Belgický rozhodčí soud pro sport, Belgie), kterou se mimo jiné domáhal prohlášení, že pravidla o DH zavedená UEFA a URBSFA jsou protiprávní, neboť porušují článek 45 SFEU⁵, a dále uložení související náhrady škody, která mu byla způsobena. Royal Antverpy následně dobrovolně vstoupil do řízení, přičemž rovněž požadoval náhradu škody způsobené mu uvedenými pravidly. UEFA nebyla účastníkem rozhodčího řízení.

12. Rozhodčím nálezem vyhlášeným dne 10. července 2020 rozhodl Belgický rozhodčí soud pro sport, že uvedené návrhy byly nepřípustné v rozsahu, v němž se týkaly pravidel o domácích hráčích zavedených UEFA, a přípustné, avšak neopodstatněné v rozsahu, v němž se vztahovaly k pravidlům zavedeným URBSFA.

13. Pokud jde o pravidla zavedená URBSFA, Belgický rozhodčí soud pro sport měl v podstatě za to, že tato pravidla nenarušovala volný pohyb pracovníků zaručený článkem 45 SFEU z důvodu, že byla použitelná bez rozdílu, nevedla k žádné diskriminaci na základě státní příslušnosti a v každém případě byla odůvodněna legitimními cíli a nebyla ve vztahu k nim nepřiměřená.⁶

14. V důsledku toho Belgický rozhodčí soud pro sport návrhy UL a Royal Antverpy na uložení náhrady škody zamítl.

15. Dne 1. září 2020 podali UL a Royal Antverpy k Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofonní soud prvního stupně v Bruselu, Belgie) žalobu na zrušení rozhodčího nálezu z důvodu, že byl v rozporu s veřejným pořádkem, v souladu s článkem 1717 belgického soudního řádu.

³ – To vyplývá ze společného výkladu dřívějších článků P335.11 a P1422 a současných článků B4.112 a B6.109 federálního nařízení URBSFA.

⁴ – To vyplývá z dřívějšího článku P1422 a současného článku B6.109 federálního nařízení URBSFA.

⁵ – A článek 101 SFEU.

⁶ – Belgický arbitrážní soud pro sport kromě toho shledal, že nedošlo k porušení čl. 101 SFEU.

16. Na podporu svých návrhů v podstatě tvrdí, že pravidla UEFA a URBSFA týkající se domácích hráčů narušují volný pohyb pracovníků podle článku 45 SFEU, jelikož tato pravidla omezují možnost takového profesionálního fotbalového klubu, jako je Royal Antverpy, přijmout hráče, kteří nesplňují požadavek místního nebo národního původu stanovený UEFA a URBSFA, a zařadit je do zápasu, i možnost takového hráče, jako je UL, být rekrutován a zařazen do zápasu klubem, vůči němuž se nemůže na takový původ odvolávat.

17. Dne 9. listopadu 2021 podala UEFA návrh na dobrovolný vstup do řízení, který byl rozhodnutím vydaným dne 26. listopadu 2021 prohlášen za přípustný.

18. Ve své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce předkládající soud zaprvé uvádí, že rozhodčí nález, jehož zrušení je navrhováno, byl založen i) na částečné nepřípustnosti návrhů UL a Royal Antverpy a na zamítnutí zbývajících částí těchto návrhů jako nedůvodných a ii) na výkladu a použití dvou ustanovení unijního práva, konkrétně článků 45 a 101 SFEU, jejichž možné nedodržení by případně mohlo představovat porušení veřejného pořádku ve smyslu článku 1717 belgického soudního řádu, a to s ohledem na jejich povahu a příslušnou judikaturu Soudního dvora.

19. Zadruhé má předkládající soud za to, že k tomu, aby mohl rozhodnout, je nezbytné, aby Soudní dvůr objasnil výklad článků 45 a 101 SFEU. Uvedený soud má pochybnosti o omezujícím dopadu uvedených pravidel na volný pohyb pracovníků a na hospodářskou soutěž a dále o skutečnosti, zda jsou tato pravidla odůvodněná, vhodná, nezbytná a přiměřená cílům, které sledují. V tomto ohledu předkládající soud odkazuje mimo jiné na tiskovou zprávu zveřejněnou Evropskou komisí a na studii provedenou jménem tohoto orgánu, z nichž vyplývá, i) že uvedená pravidla mají nebo mohou mít omezující účinky na volný pohyb pracovníků a ii) že otázka, zda jsou tyto účinky přiměřené velmi omezeným výhodám, které z nich plynou, s ohledem na méně omezující alternativní opatření, která se jeví jako možná, je předmětem podrobného zkoumání, zvláště v rámci řízení o nesplnění povinnosti zahájeného tímto orgánem.⁷

D. K předběžným otázkám

20. Za těchto okolností položil Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofonní soud prvního stupně v Bruselu) usnesením ze dne 15. října 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 11. listopadu 2021, Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Musí být článek 101 SFEU vykládán v tom smyslu, že brání plánu týkajícímu se ‚DH‘, který přijal dne 2. února 2005 Výkonný výbor UEFA a který schválilo 52 členských sdružení UEFA na kongresu v Tallinnu dne 21. dubna 2005 a jenž byl proveden prostřednictvím nařízení, jež přijala UEFA i její členská federace?
- 2) Musí být články 45 a 101 SFEU vykládány v tom smyslu, že brání použití pravidel týkajících se zapsání domácích hráčů na zápasovou soupisku a jejich zařazení do zápasu, jež jsou zakotvena v člancích P335.11 a P.1422 federálního nařízení URBSFA a uvedena v čl. B4.1[12] hlavy 4 a čl. B6.109 hlavy 6 nového nařízení URBSFA?“

⁷ – Předkládající soud si klade otázku, zaprvé zda mohou být pravidla o DH považována za dohodu mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků nebo jednání ve vzájemné shodě ve smyslu čl. 101 odst. 1 SFEU.

21. Písemná vyjádření předložili UL, Royal Antverpy, URBSFA, UEFA, belgická, řecká, polská, portugalská, rumunská a švédská vláda, jakož i Evropská komise. Jednání, které se konalo dne 15. listopadu 2022, se zúčastnili UL, Royal Antverpy, URBSFA, UEFA, polská, rumunská a švédská vláda, jakož i Komise.

III. Posouzení

22. Předkládající soud žádá o poskytnutí vodítka ohledně toho, zda jsou s unijním právem slučitelná pravidla UEFA (otázka 1) a URBSFA (otázka 2) o domácích hráčích. Otázka 1 překvapivě neodkazuje na rozdíl od otázky 2 na článek 45 SFEU.

23. V tomto stanovisku je třeba posoudit, zda musí být článek 45 SFEU vykládán v tom smyslu, že brání použití takových pravidel, jako jsou pravidla obsažená v příslušném nařízení URBSFA o zapsání místně odchovaných hráčů na zápasovou soupisku a jejich zařazení do zápasu. Vzhledem k tomu, že je uvedené nařízení URBSFA z velké části založeno na pravidlech UEFA, přezkoumám v tomto stanovisku rovněž pravidla UEFA.

24. Podstatou otázek předkládajícího soudu je, zda musí být článek 45 SFEU vykládán v tom smyslu, že brání použití pravidel o DH, jak byla přijata UEFA a URBSFA.

A. K přípustnosti

25. URBSFA tvrdí, že obě předběžné otázky by měly být prohlášeny za nepřípustné z důvodu, že pro žalobce v původním řízení nemají žádný význam a mají hypotetickou povahu. Kromě toho uvádí, že spor v původním řízení má vzhledem ke státní příslušnosti UL, místu, kde má Royal Antverpy sídlo a územní působnosti dotčených pravidel čistě vnitrostátní rozměr, a předkládající soud má tedy rozhodnout pouze *inter partes*.

26. UEFA má za to, že předběžné otázky musí být prohlášeny za nepřípustné z důvodu, že předkládající soud dostatečně podrobně nevyličil skutkový a právní kontext, v němž tyto otázky vznesl, zejména totožnost jednotlivých národních fotbalových sdružení, která zavedla pravidla týkající se DH, a skutečný obsah těchto jednotlivých pravidel. Uvedený soud nadto neprokázal, že má spor v původním řízení přeshraniční povahu. Navíc vzhledem ke skutečnosti, že předkládací rozhodnutí bylo přijato před tím, než byla UEFA vyslechnuta, nedostatečně přesné a podrobné vyličení skutkového a právního stavu věci znemožnilo UEFA uplatnit svá práva.

27. Podobně rumunská vláda a Komise souhlasí s URBSFA a UEFA, že otázka ohledně výkladu článku 45 SFEU byla položena, aniž existoval nějaký cizí, tzn. vnější prvek v původním řízení, ale také bez jakéhokoli náznaku ze strany předkládajícího soudu, že takový výklad odpovídá potřebě týkající se vlastního řešení předmětného sporu, navzdory jeho čistě vnitrostátní povaze.

28. Ačkoliv rozumím obavám popsaným v předchozích bodech⁸, považuji otázky dotčené v projednávané věci za přípustné.

⁸ – UL a Royal Antverpy jsou koneckonců oba usazení v Belgii a v tomto ohledu neexistuje žádný přeshraniční prvek.

29. Výchozím bodem pro posouzení námitky nepřípustnosti věci z důvodu údajné čistě vnitrostátní situace je rozsudek Soudního dvora ve věci Ullens de Schooten⁹, v němž přehledně shrnul a klasifikoval čtyři situace, v nichž jsou případy vyplývající z čistě vnitřních situací přesto přípustné pro rozhodnutí o předběžné otázce. Jednou z těchto situací je situace, v níž není možné vyloučit, že státní příslušníci usazení na území jiných členských států měli nebo mají zájem využívat dotčené svobody za účelem výkonu činnosti na území členského státu, který přijal dotčenou vnitrostátní právní úpravu, a tato právní úprava, která se bez rozdílu uplatňovala na státní příslušníky daného členského státu i státní příslušníky jiných členských států, tedy mohla vyvolávat účinky, které se neomezovaly na tento členský stát¹⁰. V tomto ohledu není možné vyloučit, že fotbalisté usazení v jiných členských státech jsou dotčenými ustanoveními odrazováni od vstupu na belgický trh.

30. Dále je třeba mít na paměti, že v projednávané věci je pravomoc předkládajícího soudu omezena na určení, zda byl rozhodčím nálezem porušen veřejný pořádek. Předkládající soud musí již z podstaty věci jít při svém posouzení nad rámec konkrétních skutkových okolností projednávané věci, jelikož hlediska veřejného pořádku nutně přesahují jednotlivé případy.

31. Kromě toho je třeba podotknout, že předmětem projednávané věci na vnitrostátní úrovni není spor mezi UL a Royal Antverpy, ale sporná ustanovení UEFA a URBSFA. Návrh na zrušení rozhodčího nálezu projednávaný před předkládajícím soudem nepředstavuje hypotetickou situaci. Uvedený rozhodčí nález vychází z výkladu a uplatnění článku 45 SFEU¹¹ Belgickým rozhodčím soudem pro sport. Předkládající soud uvádí, že je povinen přezkoumat opodstatněnost tohoto výkladu a uplatnění dotčeného článku za účelem určení, zda nález je, či není v rozporu s veřejným pořádkem. Článek 45 SFEU tudíž Belgický rozhodčí soud pro sport uplatnil způsobem, který u předkládajícího soudu vyvolává pochybnosti. Belgický rozhodčí soud pro sport ani potažmo předkládající soud nemají posuzovat konkrétní situaci UL. UL, kterého následně podpořil Royal Antverpy, se naopak domáhal prohlášení, že pravidla o domácích hráčích zavedená UEFA a URBSFA jsou protiprávní z důvodu, že porušují unijní právo. V rámci posuzování otázky, zda je třeba zrušit rozhodčí nález konstatující, že nedošlo k porušení unijního práva, je úkolem předkládajícího soudu přezkoumat sporná ustanovení v plném rozsahu a v obecné rovině.

32. Konečně, pokud jde o tvrzení UEFA, že nebyla vyslechnuta před přijetím rozhodnutí o předložení věci Soudnímu dvoru, postačí uvést, že podle judikatury Soudního dvora nepřisluší Soudnímu dvoru posuzovat, zda bylo předkládací rozhodnutí přijato v souladu s vnitrostátními pravidly upravujícími organizaci soudů a soudní řízení¹².

33. V důsledku výše uvedeného navrhuji Soudnímu dvoru, aby považoval otázky položené předkládajícím soudem za přípustné.

B. K věci samé

34. Podle článku 45 SFEU je zajištěn volný pohyb pracovníků v Unii.

⁹ – Rozsudek ze dne 15. listopadu 2016 (C-268/15, EU:C:2016:874).

¹⁰ – Viz rozsudek ze dne 15. listopadu 2016, Ullens de Schooten (C-268/15, EU:C:2016:874, bod 50).

¹¹ – Jakož i článku 101 SFEU.

¹² – Viz například rozsudek ze dne 11. dubna 2000, Deliège (C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, bod 29).

35. Sportovní činnosti, které jsou součástí hospodářského života, spadají pod základní svobody Smlouvy¹³, z čehož vyplývá, že profesionální fotbalisté, kteří vykonávají hospodářskou činnost, musí být klasifikováni jako „pracovníci“ ve smyslu článku 45 SFEU¹⁴.

36. Pokud jde navíc o subjekty vázané článkem 45 SFEU, je všeobecně uznáváno, že uvedené ustanovení se vztahuje na takové soukromé subjekty, jako jsou UEFA a URBSFA, které kolektivním způsobem upravují závislou činnost¹⁵.

1. *Sporná ustanovení*

37. V této fázi považuji za užitečné ve stručnosti připomenout sporná ustanovení.

38. Podle nařízení UEFA jsou DH definováni jako hráči, kteří byli ve věku 15 až 21 let po dobu nejméně tří let připravováni svým klubem nebo jiným klubem téhož národního sdružení, a to bez ohledu na jejich státní příslušnost. Kromě toho jsou podle uvedeného nařízení kluby účastníci se některé ze soutěží UEFA¹⁶ povinny zapsat do seznamu čítajícího maximálně 25 hráčů nejméně 8 domácích hráčů. Z těchto hráčů museli být alespoň čtyři hráči připravováni dotčeným klubem.

39. Podle pravidel URBSFA musí kluby účastníci se soutěže, která spadá do působnosti URBSFA, zapsat do *seznamu* čítajícího nejvýše 25 hráčů nejméně 8 hráčů, kteří hráli za předemtný klub nebo jiný belgický klub alespoň tři sezóny před dovršením 23 let věku (3 z těchto 8 hráčů před dovršením 21 let věku). Kromě toho, pokud jde o *zápasové soupisky*, kluby musí využívat hráče uvedené na předemtném seznamu a musí zapsat nejméně šest hráčů, kteří byli registrováni v některém z klubů po dobu nejméně tří celých sezón před dovršením 23 let věku, z toho dva před dovršením 21 let věku.

40. V obou případech (UEFA a URBSFA) platí, že pokud nejsou dosaženy minimální počty, nemohou být hráči nahrazeni jinými hráči, kteří nesplňují příslušné podmínky.

2. *K omezení*

41. Dále budu zkoumat, zda sporná ustanovení představují omezení článku 45 SFEU.

42. UL, Royal Antverpy, jakož i Komise¹⁷ mají za to, že se sporná ustanovení nejen dotýkají volného pohybu pracovníků v Unii, ale také představují nepřímou diskriminaci na základě státní příslušnosti. UEFA a URBSFA naproti tomu tvrdí, že se sporná ustanovení nejen použijí bez rozdílu na všechny hráče bez ohledu na jejich státní příslušnost, ale že nepředstavují ani překážku volného pohybu hráčů.

¹³ – Viz také Forsthoff, U., Eisendle, D., v Grabitz, E., Hilf, M a Nettesheim, M. (vyd.), *Das Recht der Europäischen Union*, 76. EL., aktualizováno v květnu roku 2022, C. H. Beck, Mnichov, článek 49 AEUV, bod 104.

¹⁴ – Jedná se o judikaturu ustálenou od vydání rozsudku ze dne 14. července 1976 ve věci Donà (13/76, EU:C:1976:115, bod 13). Viz také rozsudek ze dne 15. prosince 1995, Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463, bod 73). V obecné rovině má pojem „pracovník“ podle ustálené judikatury Soudního dvora autonomní význam a nelze jej vykládat restriktivně. Za „pracovníka“ tak musí být považován každý, kdo vykonává skutečnou a konkrétní činnost, s výjimkou činností, které jsou natolik omezené, že jsou čistě okrajové a vedlejší. Viz rozsudek ze dne 19. července 2017, Abercrombie & Fitch Italia (C-143/16, EU:C:2017:566, bod 19 a citovaná judikatura).

¹⁵ – Jedná se o judikaturu ustálenou od vydání rozsudku ze dne 12. prosince 1974 ve věci Walrave a Koch (36/74, EU:C:1974:140, bod 17). Viz také rozsudky ze dne 15. prosince 1995, Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463, bod 82); ze dne 13. dubna 2000, Lehtonen a Castors Braine (C-176/96, EU:C:2000:201, bod 35), a ze dne 16. března 2010, Olympique Lyonnais (C-325/08, EU:C:2010:143, bod 30).

¹⁶ – Jedná se o následující soutěže: Liga mistrů UEFA, Evropská liga UEFA, Evropská konferenční liga UEFA a Superpohár UEFA.

¹⁷ – Která, jak bylo uvedeno výše, přesto považuje otázku za nepřipustnou z důvodu údajné neexistence přeshraničního prvku.

43. Domnívám se, že sporná ustanovení mohou vést k nepřímé diskriminaci státních příslušníků jiných členských států. Je skutečností, že čím je hráč mladší, tím je pravděpodobnější, že bude mít bydliště v místě svého původu¹⁸. Jsou to tedy nutně hráči z jiných členských států, kteří budou spornými ustanoveními nepříznivě dotčeni.

44. Sporná ustanovení ve skutečnosti představují požadavek, který může být splněn pouze těmi, kteří se nacházejí na určitém místě. V tomto ohledu z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že vnitrostátní pravidla, která rozlišují na základě bydliště, mohou působit v neprospěch především státních příslušníků z jiných členských států, neboť osobami, které v příslušném členském státě nemají bydliště, jsou nejčastěji cizinci¹⁹. V souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora obdobně platí, že kvalifikační požadavky nezbytné pro přístup k určitým povoláním představují nepřímo diskriminační omezení svobody pohybu pracovníků²⁰. Pravidla týkající se DH pravděpodobně omezí možnosti hráčů, kteří jsou občany Unie, svobodně opustit klub v jednom členském státě a přestoupit do klubu v jiném členském státě. Ačkoli jsou sporná ustanovení formulována neutrálně, zvýhodňují místní hráče oproti hráčům z jiných členských států²¹.

45. V každém případě, i kdyby se mělo mít za to, že sporná ustanovení nejsou nepřímo diskriminační, *quod non*, rozhodně představují (prosté) omezení volného pohybu fotbalistů. V tomto ohledu připomínám, že Soudní dvůr konstatoval, že pravidla zakazující basketbalovému klubu nominovat hráče z jiných členských států do zápasů národního mistrovství, pokud k přestupu došlo po stanoveném datu, „představují překážku volného pohybu pracovníků“²².

46. Jen na okraj uvádím, že definice DH stanovená UEFA a URBFSa, podle níž jsou DH nejen hráči pocházející z daného klubu, ale také z příslušné národní ligy, je pro konstatování omezení nepodstatná. V obou případech totiž 8 hráčů nesmí pocházet z klubu v jiném členském státě, zatímco 17 hráčů smí. Rozlišování mezi klubovými hráči a hráči stejné ligy se však stává relevantním, pokud jde o určení přiměřenosti sporných ustanovení.

¹⁸ – Tím nechci popřít, že existují hráči, kteří se stěhují do zahraničí v mimořádně nízkém věku. Jedná se však pouze o malou část hráčů a představuje to výjimku potvrzující pravidlo, že čím mladší hráč je, tím spíše bude místní.

¹⁹ – Viz například a s ohledem na článek 45 SFEU rozsudek ze dne 7. května 1998, *Clean Car Autoservice* (C-350/96, EU:C:1998:205, bod 29 a citovaná judikatura). Viz také *Zawidzka-Łojek, A.*, „Ochrana intereseu ogólnego na rynku wewnętrznym – dopuszczalne wyjątki i ograniczenia swobod. Model ochrony“, v *System Prawa Unii Europejskiego*, svazek 7, *Prawo rynku wewnętrznego*, Varšava, C. H. Beck, 2020, bod 197.

²⁰ – Viz například rozsudek ze dne 15. října 1987, *Heylens a další* (222/86, EU:C:1987:442, body 9 až 11).

²¹ – V tomto ohledu viz také *Kliesch, J.*, *Der Status des Profifußballers im Europäischen Recht*, Nomos, Baden-Baden, 2017, s. 215, pokud jde o pravidla UEFA.

²² – Viz rozsudek ze dne 13. dubna 2000, *Lehtonen a Castors Braine* (C-176/96, EU:C:2000:201, bod 49). Soudní dvůr zde výslovně odkazuje na svůj rozsudek ze dne 15. prosince 1995 ve věci *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, body 99 a 100). Kromě toho Soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 16. března 2010 ve věci *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, bod 35) uvedl, že francouzská kolektivní smlouva, která ukládala „nadějnému hráči“ (tj. hráči ve věku od 16 do 22 let) povinnost uzavřít po skončení období svého výcviku smlouvu profesionálního hráče s klubem, jenž mu poskytl výcvik, pod sankcí povinnosti nahradit klubu škodu, byla způsobilá tohoto hráče odradit od výkonu svého práva na volný pohyb.

3. K odůvodnění

47. Omezení volného pohybu pracovníků nemůže být odůvodněno, zaprvé pokud neodpovídá jednomu z důvodů uvedených v čl. 45 odst. 3 SFEU²³ nebo naléhavému důvodu obecného zájmu²⁴ a zadruhé pokud není dodržena zásada proporcionality, což znamená, že omezení musí být způsobilé k soudržnému a systematickému zaručení dosažení sledovaného cíle a nesmí překračovat meze toho, co je k dosažení tohoto cíle nezbytné²⁵.

a) K článku 165 SFEU

48. Vzhledem ke skutečnosti, že se jednotliví účastníci řízení ve svých podáních ve značné míře odvolávají na článek 165 SFEU, je vhodné v této části právní analýzy uvést několik poznámek k tomuto ustanovení.

49. Článek 165 SFEU, který byl začleněn do Smluv spolu s Lisabonskou smlouvou²⁶, se zabývá třemi odlišnými, avšak vzájemně souvisejícími otázkami: vzděláváním, mládeží a sportem. Skládá se ze čtyř odstavců. První odstavec stanoví obecný cíl a účel ustanovení, a sice že Unie přispívá k podpoře evropských hledisek sportu s přihlédnutím k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založeným na dobrovolné činnosti a jeho společenské a výchovné funkci. Odstavec druhý dále upřesňuje, co přesně je cílem činnosti Unie – s čímž nelze nesouhlasit²⁷: rozvoj evropského rozměru sportu podporou spravedlivého a otevřeného sportovního soutěžení a spolupráce mezi subjekty odpovědnými za sport, jakož i ochranou fyzické a mravní integrity sportovců, obzvláště těch mladých. Třetí odstavec zdůrazňuje význam podpory spolupráce se třetími zeměmi a s mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy²⁸. Konečně a co je rozhodující, čtvrtý odstavec umožňuje politickým orgánům Unie²⁹ „řádným legislativním postupem“ „[přijímat] podpůrná opatření, s vyloučením harmonizace“³⁰ a Radě (jako jedině) přijímat na návrh Komise doporučení.

1) Doslovný výklad

50. Ze znění článku 165 SFEU již přímo vyplývají následující skutečnosti.

51. Zaprvé uvedené ustanovení je určeno Unii, a nikoli členským státům nebo jiným veřejnoprávním subjektům, natož těm soukromoprávním. Zadruhé použité formulace (výrazy „přispívání“, „podpora“, „zohledňování“, „rozvoj“ a „spolupráce“) se typicky nacházejí v právně nevytíkatelných předpisech (tzv. soft law). Zatřetí článek 165 SFEU se vztahuje jak na

²³ – Jedná se o veřejný pořádek, veřejnou bezpečnost a ochranu zdraví.

²⁴ – Soudní dvůr používal v průběhu let různou terminologii pro popis důvodů neehospodářské povahy jakožto odůvodnění, které byly (a jsou) rozvíjeny judikaturou. Viz Martucci, F., *Droit du marché intérieur de l'Union européenne*, Presses Universitaires de France, Paříž, 2021, bod 261. Pro zjednodušení budu v tomto stanovisku používat výraz „naléhavý důvod obecného zájmu“.

²⁵ – V tomto ohledu viz v podstatě rozsudky ze dne 15. prosince 1995, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, bod 104); ze dne 16. března 2010, *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, bod 38), a ze dne 10. října 2019, *Krah* (C-703/17, EU:C:2019:850, bod 55).

²⁶ – K historii vzniku tohoto ustanovení viz stanovisko generálního advokáta A. Rantose ve věci *European Superleague Company* (C-333/21, EU:C:2022:993, bod 29).

²⁷ – Ze sedmi cílů uvedených v tomto odstavci se jich šest týká vzdělávání a pouze jeden sportu.

²⁸ – Pokud jde o odkaz na Radu Evropy, uvedené ustanovení představuje zvláštní odnož obecné povinnosti, kterou má EU podle čl. 220 odst. 1 SFEU, a to navázat veškerou účelnou spolupráci s Radou Evropy. Viz také mé stanovisko ve věci *The English Bridge Union* (C-90/16, EU:C:2017:464, bod 33).

²⁹ – Pro účely tohoto stanoviska chápu jakožto politické orgány EU Komisi, Radu a Parlament.

³⁰ – Je nutno přiznat, že určitou dobu trvá, než se člověk zorientuje v tomto ustanovení, které orwellovským způsobem umožňuje politickým orgánům uchýlit se k řádnému legislativnímu postupu, aby přijalycokoli kromě právních předpisů.

profesionální sporty, tak na rekreační sport, ať již jsou provozovány v klubech nebo individuálně³¹. Začtvrté, i když uvedené ustanovení odkazuje na řádný legislativní postup, čl. 165 odst. 4 SFEU *nepředstavuje* právní základ, který by politickým orgánům umožňoval přijímat právně závazné akty ve smyslu článku 288 SFEU³². Článek 165 odst. 4 SFEU tedy není ničím jiným než „umělým právním základem“ a je typický pro problematiku, která spadá do oblasti politiky EU, aniž by členské státy jako „páni Smluv“ chtěly přiznávat Unii jakékoli související legislativní pravomoci. Tento posledně uvedený aspekt je ostatně již promítnut v čl. 2 odst. 5 a čl. 6 písm. e) SFEU: v oblasti sportu není „pravomoc“ Unie legislativní, ale omezuje se na „[provádění] [činnosti], jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti členských států“³³.

2) Systematický a teleologický výklad

52. Pokud jde o postavení článku 165 SFEU ve struktuře Smlouvy o FEU, je třeba poznamenat, že jelikož se nachází v části třetí hlavě XII Smlouvy o FEU³⁴, řadí se mezi všechny ostatní oblasti politiky Unie.

53. Z výše uvedeného lze vyvodit následující skutečnosti.

54. Zaprvé článek 165 SFEU není ustanovením s obecnou působností ve smyslu části první hlavy II Smlouvy o FEU³⁵. Zadruhé UEFA a URBSFA jako soukromé subjekty v rozsahu, v němž kolektivním způsobem upravují závislou činnost, neuplatňují ani neprovádějí politiku Unie. Taková činnost přísluší unijnímu normotvůrci (jakož i těm, kteří provádějí, používají a uplatňují sekundární právo). UEFA a URBSFA se naopak snaží dovolávat cíle veřejného pořádku, aby odůvodnily omezení základní svobody. Pokud jde o projednávanou věc, jsou funkčně srovnatelné nikoli s unijním orgánem, který jedná³⁶ na základě článku 165 SFEU, ale s členským státem, který usiluje o odůvodnění omezení základní svobody. Jinými slovy, v daném případě se jedná o *negativní* integraci, kdy má subjekt v úmyslu omezit základní svobodu, aby podpořil jinou politiku, kterou považuje za významnější. Tato jiná politika spadá do oblasti sportu. Zatřetí UEFA ani URBSFA nepřísluší provádět činnost Unie podle článku 165 SFEU. Jedná se o soukromé subjekty, které vykonávají kromě regulativních funkcí i hospodářské funkce. Začtvrté politické orgány Evropské unie samozřejmě mohou – podle svého uvážení – vyhlásit³⁷ evropský sportovní model na základě článku 165 SFEU nebo na jiném základě. To však neznamená, že funkce náležející unijním orgánům jsou tak či onak zajišťovány externě UEFA nebo URBSFA. Zapáté UEFA a URBSFA nemohou získat s odkazem na článek 165 SFEU volnost za účelem omezení základní svobody podle článku 45 SFEU. Omezení uvedené základní svobody ze strany takových subjektů, jako jsou UEFA a URBSFA, musí být posuzováno stejně jako všechna ostatní omezení, tedy podle obvyklých zásad.

³¹ – V tomto ohledu viz také Odendahl, K., v Pechstein M., Nowak C., Häde U., (vyd.), *Frankfurter Kommentar zu EUV, GRC und AEUV*, Band III, Mohr Siebeck, Tübingen, 2017, článek 165 AEUV, bod 9.

³² – To znamená nařízení, směrnice a rozhodnutí.

³³ – Viz čl. 2 odst. 5 a čl. 6 písm. e) SFEU. Ustanovení čl. 2 odst. 5 dále upřesňuje, že takové činnosti nenahrazují pravomoc členských států v těchto oblastech.

³⁴ – To znamená, že se nachází mezi Evropským sociálním fondem a kulturou.

³⁵ – Tato výsada je vyhrazena otázkám, které „páni Smluv“ zjevně považují za důležitější, jako je – uvede-li jen několik příkladů – zákaz diskriminace (články 8 a 10 SFEU), životní prostředí (článek 11 SFEU), ochrana spotřebitele (článek 12 SFEU) nebo ochrana údajů (článek 16 SFEU).

³⁶ – Používám výraz „jednat“ s opatrností pro neexistenci vhodnějšího výrazu, neboť, jak bylo uvedeno výše, článek 165 SFEU neumožňuje unijním orgánům vydávat právní předpisy ve vlastním slova smyslu.

³⁷ – Jen na okraj poznamenávám, že politické orgány se zjevně rozhodly, že nebudou harmonizovat či upravovat sportovní záležitosti související s vnitřním trhem s využitím článku 114 SFEU.

3) *Důsledky pro projednávanou věc*

55. Výše uvedené skutečnosti ve svém celku neznamenají, že právní hodnota článku 165 SFEU je natolik omezená³⁸, že nemá na projednávanou věc vůbec žádný vliv. Uvedené ustanovení je totiž užitečné ve dvou ohledech: zaprvé pro určení odůvodnění omezení článku 45 SFEU, tak zvaného naléhavého důvodu obecného zájmu, a zadruhé pro stanovení toho, co je v celé Unii přijatelné, pokud jde o provádění testu proporcionality³⁹. Takto ostatně Soudní dvůr přesně postupoval i v minulosti⁴⁰.

b) *Určení naléhavého důvodu obecného zájmu*

56. UEFA a URBSFA v podstatě uplatnily dva odlišné naléhavé důvody obecného zájmu: podporu výcviku a náboru mladých hráčů a zlepšení konkurenční rovnováhy mezi týmy v klubových soutěžích UEFA a národních soutěžích. Dalším uplatňovaným naléhavým důvodem obecného zájmu je ochrana mladých hráčů, neboť by mělo být zachováno jejich sociální a rodinné prostředí a je žádoucí zabránit přerušování jejich běžného vzdělávání.

57. V této souvislosti je třeba poznamenat, že Soudní dvůr má podle všeho za to, že když se takové subjekty, jako je UEFA a URBSFA, které jsou vázány článkem 45 SFEU, chtějí odvolávat na odůvodnění omezení, veřejná nebo soukromá povaha sporných opatření nemá žádný vliv na dosah nebo obsah takového odůvodnění⁴¹.

58. S tímto tvrzením mohou souhlasit a chápu obecný zájem na zachování jednotného režimu týkajícího se článku 45 SFEU bez ohledu na to, zda omezení pochází od veřejných nebo soukromých subjektů. Je však třeba mít na paměti, že takové soukromé subjekty, jako je UEFA nebo URBSFA – na rozdíl od členského státu jakožto veřejného subjektu – v souladu se svými danými účely sledují cíle, které mají hospodářskou povahu⁴². Takové cíle mohou být někdy v rozporu s veřejnými cíli. UEFA a URBSFA mimoto vykonávají regulační i hospodářské funkce. Vzhledem k tomu, že tyto funkce nejsou odděleny, musí nutně dojít ke střetům zájmů. Jinými slovy, UEFA a URBSFA by se nechovaly rozumně, kdyby se snažily prosazovat veřejné cíle, které jsou v přímém rozporu s jejich obchodními zájmy.

59. Pokud chtějí členské státy odůvodnit omezení základní svobody, existuje předpoklad, že mají v úmyslu prosazovat jiný veřejný zájem, než je zájem vnitřního trhu. Tak tomu není v případě soukromého subjektu a je třeba tuto skutečnost zohlednit v následující analýze. Z tohoto důvodu dávám přednost výrazům, které Soudní dvůr použil ve svém rozsudku ve věci *Angonese*, kde

³⁸ – Soudní dvůr kromě toho uvedl, že článek 165 SFEU vykládaný ve spojení s pravidly Smlouvy o občanství, články 18 a 21 SFEU, brání některým předpisům národního atletického svazu omezujícím svobodu pohybu. Viz rozsudek ze dne 13. června 2019, *TopFit a Biffi* (C-22/18, EU:C:2019:497).

³⁹ – V tomto ohledu mohou plně souhlasit se stanoviskem generálního advokáta A. Rantose ve věci *European Superleague Company* (C-333/21, EU:C:2022:993, bod 42), v němž uvedl, že „i když se tedy nelze dovolávat zvláštních charakteristik sportu za účelem vyloučení sportovních činností z oblasti působnosti SEU a SFEU, mohou odkazy na tuto zvláštní povahu a společenskou a výchovnou funkci sportu, které jsou uvedeny v článku 165 SFEU, být relevantní zejména pro účely analýzy možného objektivního odůvodnění omezení hospodářské soutěže nebo základních svobod v oblasti sportu“.

⁴⁰ – Viz rozsudek ze dne 16. března 2010, *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, bod 39). V souvislosti se svobodou usazování podle článku 49 SFEU viz také rozsudek ze dne 7. září 2022, *Cilevičs a další* (C-391/20, EU:C:2022:638, bod 59), v němž Soudní dvůr pouze volně odkázal na článek 165 SFEU před tím, než se zabýval omezující povahou vnitrostátního opatření, které zjevně spadalo do oblasti působnosti článku 165 SFEU.

⁴¹ – Viz rozsudek ze dne 15. prosince 1995, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, bod 86).

⁴² – Viz také *Weatherill, S., European Sports Law*, T. M. C. Asser, Haag, 2007, s. 60, který uvádí, že ačkoli je v přístupu Soudního dvora „logická čistota“, „není jasné, jak lze pojmy obsažené v [čl. 45 odst. 3 SFEU] přiměřeně přetvořit tak, aby vyhovovaly soukromému sektoru“, a který dále poukazuje na riziko, že umožnění soukromým subjektům odvolávat se na veřejné důvody „může způsobit jejich nadměrné využívání“.

hovoří o „legitimně sledovaném cíli“⁴³, aniž upřesňuje, že takový cíl musí být nutně ve veřejném zájmu. Proto má také ještě větší význam přezkoumání prvku veřejného zájmu v naléhavých důvodech uplatňovaných UEFA a URBSFA.

60. Co se týče profesionálního sportu, Soudní dvůr již měl příležitost konstatovat, že vzhledem ke značnému sociálnímu významu sportovní činnosti, a zvláště fotbalu v Unii je třeba cíl spočívající v podpoře náboru a výcviku mladých hráčů uznat jako legitimní⁴⁴. Totéž platí pro cíl, který směřuje k zajištění rovnováhy mezi kluby tím, že je zachována určitá míra rovnosti a nejistoty, pokud jde o výsledky⁴⁵.

c) Přiměřenost

61. Sporná opatření musí dále dodržovat zásadu proporcionality v tom smyslu, že musí být způsobilá zaručit soudržným a systematickým způsobem dosažení sledovaných cílů a nesmí překračovat meze toho, co je k dosažení těchto cílů nezbytné. Je na předkládajícím soudu, aby posoudil přiměřenost sporných opatření. Důkazní břemeno ohledně přiměřenosti pravidel o DH nesou v tomto ohledu UEFA a URBSFA.

62. Na základě informací, které byly Soudnímu dvoru předloženy, a vyjádření jednotlivých účastníků řízení mám za to, že Soudní dvůr má dostatek údajů k tomu, aby mohl předkládajícímu soudu poskytnout vodítka k testu přiměřenosti.

63. Bude prokázáno, že určitá omezení jsou odůvodněná.

64. V obecné rovině, jak bylo zdůrazněno v právní literatuře, platí, že „Sportovní pravidla mají hospodářské dopady. Bez určitých základních pravidel by však nebylo sportu.“⁴⁶ Specifické trhy konkurenčního sportu jsou závislé na existenci konkurentů. Neexistence omezení by potenciálně mohla vést k tomu, že klub, který by byl schopen koupit všechny hráče, by se dostal do situace, kdy by ho ostatní kluby *de facto* nemohly porazit. Byla by škoda, kdyby například *Wisła Kraków* měl takové postavení, že by dominoval celé polské lize. Ta „krásná hra“ by tak ztratila část své přitažlivosti.

1) Ke způsobilosti

65. Sporná opatření musí být způsobilá k vyhovění údajným naléhavým důvodům obecného zájmu, to znamená, že pravidla o domácích hráčích musí být způsobilá pro podporu výcviku a náboru mladých hráčů a pro zlepšení konkurenční rovnováhy mezi týmy v klubových soutěžích UEFA a národních soutěžích.

⁴³ – Viz rozsudek ze dne 6. června 2000 (C-281/98, EU:C:2000:296, bod 42). V tomto ohledu viz také Müller-Graff, P.-Chr., „Die horizontale Direktwirkung der Grundfreiheiten“, *Europarecht*, 2014, s. 3 až 29, na s. 12.

⁴⁴ – Viz rozsudky ze dne 15. prosince 1995, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, bod 106), a ze dne 16. března 2010, *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, bod 39).

⁴⁵ – Viz rozsudek ze dne 15. prosince 1995, *Bosman* (C-415/93, EU:C:1995:463, bod 106). Soudní dvůr rovněž uznal regulérnost sportovních soutěží za platný cíl; viz rozsudky ze dne 11. dubna 2000, *Deliège* (C-51/96 a C-191/97, EU:C:2000:199, bod 64), a ze dne 13. dubna 2000, *Lehtonen a Castors Braine* (C-176/96, EU:C:2000:201, bod 53). V projednávané věci se však nejedná o takovou regulérnost soutěže, ale spíše o podmínky, které musí klub splňovat, aby se mohl soutěže zúčastnit.

⁴⁶ – Viz Weatherill, S., cit. dílo, s. 336.

i) Výcvik a nábor mladých hráčů

66. Sporná ustanovení jsou ze své podstaty způsobilá pro dosažení cíle výcviku a náboru mladých hráčů, což ostatně uznává i Royal Antverpy⁴⁷.

67. Mám však určité pochybnosti o obecné soudržnosti sporných ustanovení, pokud jde o definici DH. Pokud se za DH považuje, jak je tomu v případě pravidel UEFA i URBSFA, nejen hráč připravovaný samotným klubem, ale i hráč připravovaný jiným klubem v národní lize, kladu si otázku, zda sporná ustanovení skutečně přispívají k dosažení cíle směřujícího k tomu, aby kluby připravovaly mladé hráče. V této souvislosti podotýkám, že podle pravidel UEFA musí být alespoň polovina DH (to znamená čtyři) připravována dotčeným klubem. Tato skutečnost sice situaci zmírňuje, ale neřeší podstatu problému, kterou je samotná definice toho, co se rozumí DH.

68. Tyto pochybnosti zjevně narůstají, pokud je dotčená národní liga významná, a proto mám za to, že pravidla UEFA podle všeho vyvolávají více otázek než pravidla URBSFA, které je oproti tomu jedním z menších lig. Pokud by si klub ve významné národní lize mohl „koupit“ až polovinu DH, cíl spočívající v podpoře tohoto klubu v přípravě mladých hráčů by byl zmařen.

69. V důsledku toho, ačkoliv považuji povinnost zapsat na seznam předem stanovený počet DH za oprávněnou, nevidím důvod – z hlediska výcviku – pro rozšiřování definice DH na hráče působící mimo daný klub, ale v rámci příslušné národní ligy⁴⁸.

ii) Zlepšení konkurenční rovnováhy týmů

70. Tytéž úvahy platí i pro cíl zlepšit konkurenční rovnováhu týmů. Pokud by všechny kluby byly povinny provádět výcvik na základě sporných opatření, pak by se pravděpodobně celkově zvýšila konkurenční rovnováha týmů. Uvedený cíl je opět zmařen, pokud kluby mohou využívat DH z jiných klubů ve stejné lize.

iii) Závěr

71. Závěrem lze uvést, že sporná ustanovení nejsou soudržná, a tudíž nejsou způsobilá pro dosažení cílů výcviku mladých hráčů a zlepšení konkurenční rovnováhy mezi týmy, pokud DH, kteří musí být uvedeni v seznamu, mohou zahrnovat i hráče nepocházející z předmětného klubu.

72. To znamená, že ustanovení URBSFA nejsou způsobilá v plném rozsahu, zatímco ustanovení UEFA jsou způsobilá pouze částečně.

2) K nezbytnosti

73. Sporná ustanovení dále nesmí překračovat meze toho, co je nezbytné k dosažení cíle výcviku a náboru mladých hráčů.

⁴⁷ – Viz bod 38 vyjádření Royal Antverpy.

⁴⁸ – Pokud se má za to, že kluby by měly mít nezbytnou volnost při využívání nejen svých vlastních hráčů, ale i hráčů ze stejné ligy, podotýkám, že taková volnost by byla lépe zajištěna snížením počtu DH a zároveň omezením definice na hráče připravované na domácí scéně (ve smyslu odchovanců klubu).

i) K prostoru UEFA a URBSFA pro uvážení

74. UEFA zejména tvrdí, že existuje ustálená judikatura, podle níž mají „profesionální regulátoři“ „značný prostor pro uvážení“ při volbě konkrétního řešení daného problému.

75. V této souvislosti poznamenávám, že bylo odkazováno pouze na jeden (zásadní) rozsudek Soudního dvora⁴⁹, kdy měl vnitrostátní soud posuzovat opatření přijatá nizozemskou advokátní komorou⁵⁰. Zdá se mi obtížné vyvodit ze zvláštností tohoto případu obecnou zásadu, podle níž by soukromé subjekty vázané článkem 45 SFEU disponovaly širším prostorem pro uvážení, než jaký mají členské státy ve srovnatelných situacích.

76. Domnívám se spíše, že pokud jde o obecné posuzování subjektů, které mají v úmyslu odůvodňovat omezení článku 45 SFEU, platí obvyklá judikatura. Na tomto místě je třeba poznamenat, že subjekty vázané článkem 45 SFEU mají zajisté určitou volnost při posuzování, zda je sledování určitých zájmů nezbytné a jakými prostředky by mělo být prováděno. V tomto ohledu Soudní dvůr připouští širší a užší míru uvážení, která se nezakládá na autorství (členského státu nebo „profesního regulátora“), ale na předmětu cíle sledovaného odůvodněním. Soudní dvůr tak připustil poměrně široký prostor pro uvážení v „citlivých záležitostech“, jako je vysílání pracovníků⁵¹, nebo v záležitostech „zvláštní povahy“, jako jsou loterie⁵². Obvyklou situací, v níž Soudní dvůr přiznává určitý rozhodovací prostor, je navíc oblast veřejného zdraví⁵³. Lze tvrdit, že prostor pro uvážení se zvyšuje v rozsahu, v jakém sledovaný předmět přesahuje rámec běžné hospodářské politiky⁵⁴.

77. Tak tomu však není v projednávané věci. Výcvik a nábor mladých hráčů má silný hospodářský aspekt, stejně jako zlepšení konkurenční rovnováhy týmů. Jak ve svém vyjádření uvedl Royal Antverpy, hráči, včetně mladých hráčů, mají tržní hodnotu, která má ve všech směrech vliv jak na tyto hráče, tak i na kluby, pokud jde o případné přestupy.

78. Nevidím tedy žádný důvod odchýlit se od ustálené judikatury a přiznat UEFA a URBSFA širší prostor pro uvážení než ten, který by byl pravidlem v případě členského státu pro účely odůvodnění omezení článku 45 SFEU.

ii) Méně omezující opatření

79. Alternativními opatřeními, kterých se dovolávají zejména UL a Royal Antverpy, jsou přímé kompenzace za výcvik mladých hráčů nebo přerozdělení příjmů.

80. Jak rovněž zdůraznila Komise, není prokázáno, že by taková opatření byla méně omezující a že by představovala menší překážku volného pohybu podle článku 45 SFEU. Některá z těchto opatření, jako je mzdový strop, by totiž v závislosti na své konkrétní podobě dokonce zřejmě více

⁴⁹ – Viz body 50 a 80 písemného vyjádření UEFA, v němž je odkázáno na rozsudek ze dne 19. února 2002, Wouters a další (C-309/99, EU:C:2002:98, bod 110).

⁵⁰ – Obdobně v rozsudku ze dne 28. února 2013 ve věci Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas (C-1/12, EU:C:2013:127, bod 96) Soudní dvůr s odkazem na svůj rozsudek ze dne 19. února 2002 ve věci Wouters a další (C-309/99, EU:C:2002:98) posuzoval, zda lze omezující opatření svazu certifikovaných účetních „rozumné“ považovat za nezbytná pro zaručení kvality služeb.

⁵¹ – Viz rozsudek ze dne 17. prosince 1981, Webb (279/80, EU:C:1981:314, bod 18), pokud jde o volný pohyb služeb.

⁵² – Viz rozsudek ze dne 24. března 1994, Schindler (C-275/92, EU:C:1994:119, bod 59 a násl.), pokud jde o volný pohyb služeb.

⁵³ – Viz například rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Josemans (C-137/09, EU:C:2010:774, bod 63 a násl.), pokud jde o volný pohyb zboží a volný pohyb služeb.

⁵⁴ – V tomto ohledu viz také Forsthoff, U., Eisendle, D., cit. dílo, bod 397.

omezovala schopnost klubů přijímat hráče, zatímco systémy kompenzací za investice související s výcvikem by přímo ovlivňovaly rovné příležitosti a vyžadovaly by si značná administrativní opatření, náklady a monitorování.

81. Kromě toho nic nenasvědčuje tomu, že by taková opatření byla *stejně účinná* pro dosažení téhož cíle, kterým je výcvik mladých hráčů. Zejména finančně silné kluby by mohly využívat taktiku, že by nepřipravovaly mladé hráče, ale kupovaly by si je od jiných klubů, což by obojí mařilo sledovaný cíl spočívající ve výcviku mladých hráčů, jakož i celkový cíl zlepšit konkurenční rovnováhu mezi týmy⁵⁵.

iii) Závěry

82. Závěrem lze říci, že sporná ustanovení se v rozsahu, v němž jsou vhodná, zdají být nezbytná pro dosažení cílů výchovy mladých hráčů a zlepšení konkurenční rovnováhy týmů.

IV. Závěry

83. S ohledem na výše uvedené úvahy navrhuji, aby Soudní dvůr odpověděl na předběžné otázky položené Tribunal de première instance francophone de Bruxelles (Frankofonní soud prvního stupně v Bruselu, Belgie) následovně:

„Článek 45 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání použití pravidel o domácích hráčích, jak byla přijata Uníí evropských fotbalových asociací (UEFA) a Union royale belge des sociétés de football association (URBSFA), podle nichž jsou kluby pro účast na příslušných soutěžích povinny zapisovat na seznam minimální počet 8 domácích hráčů z maximálního počtu 25 hráčů, pokud takoví domácí hráči mohou pocházet z jiného klubu v příslušném národním fotbalovém sdružení.“

⁵⁵ – V tomto ohledu viz také Kliesch, J., *Der Status des Profifußballers im Europäischen Recht*, Nomos, Baden-Baden, 2017, s. 232.